

Список використаної літератури:

1. Українська економіка під час війни. URL: <https://eba.com.ua/ukrayinskaekonomika-pid-chas-vijny-shho-dali/>.
2. Чалюк Ю.О. Глобальний соціально-економічний розвиток в умовах VUCA, SPOD, DEST ТА BANI СВІТУ. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. (36). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article>.
3. Війна росії в Україні: згубні наслідки для клімату. URL: <https://ecoaction.org.ua/vijna-rosii-naslidky>.
4. Які економічні наслідки війни в Україні? URL: <https://www.institutmontaigne.org/analyses/quel-impacteconomique-de-la-guerre-enukraine>.
5. Як війна в Україні впливає на весь світ? URL: <https://www.imf.org/fr/Blogs/Articles/2022/03/15/blog-howwar-in-ukraine-isreverberating-across-worlds-regions-031522>.
6. Сафонік Н.П. Особливості функціонування економіки України в умовах воєнного стану. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали XIX Міжнар. наук.-практ. конф. Вільнюс: ГО «ВАДНД», 07 березня 2022 р. С. 48-52. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-19.pdf>.

*Сластяникова А. І., к.е.н.,
доцент кафедри економіки та менеджменту,
Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків*

*Русанов А. С.,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків*

ПРОБЛЕМИ ДЕІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ В СТРАТЕГІЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

В умовах нового етапу глобалізації світової економіки проблемі індустріалізації економічних систем відводиться чи не головна роль, так як остання забезпечує країнам не тільки збільшення обсягу виробництва й покращення якості життя населення, але й створює передумови для збереження економічної незалежності та стабільного розвитку національних систем, що підтверджує актуальність даного дослідження.

Дослідженню проблем деіндустріалізації вітчизняної економіки України й активізації української промислової політики присвячена чимала кількість наукових публікацій [1, 2]. Однак, навіть визначення стану індустріалізації вітчизняної економіки на сучасному етапі розвитку світової економіки (в умовах затяжної фінансової кризи, перерозподілу сфер впливу й інших негативних факторів впливу) й війни в Україні на сьогодні є до кінця не вирішеним.

Тому метою даного дослідження є оцінки рівня деіндустріалізації економіки України та її вплив на розвиток країни в стратегічній перспективі.

Перш за все хотілося б визначитися з економічною сутністю самого терміну «деіндустріалізація» під яким, на думку автора, потрібно розуміти не негативне економічне явище, а природний наслідок природного чи штучного зростання розвинутих економік.

При цьому варто відзначити, що на відміну від думки таких фахівців МВФ як Б. Роуторн й Р. Рамасвами [3], які ще в 1997 році відзначали, що процеси деіндустріалізації економіки не пов'язані з глобалізацією торгівлі, автор даного дослідження вважає, що посилення глобалізаційних процесів в світі посилило й диспропорції в розвитку окремих країн та призвело до експансії розвинутих країн над країнами третього світу, що в кінцевому випадку й призвело до їх деіндустріалізації. Проте, варто відзначити, що й концепція вищевказаних авторів має право на життя оскільки процес деіндустріалізації спостерігався й в багатьох розвинених країнах світу, зокрема, у Великобританії при переході до економіки послуг й США – пов'язаний з перевагою інформаційних технологій.

Натомість для підтвердження власного бачення економічної сутності децентралізації автор пропонує звернути увагу на той факт, що за умови покращення рейтингових позицій за індексом глобалізації А. Т. Kearney, KOF-індексом глобалізації, індексом глобалізації CSGR та Global Index, які оцінюють рівень включності окремої країни до глобалізаційних процесів, в Україні,

наприклад, одночасно простежується тенденція до зниження обсягу виробництва промислової продукції. Так з 2010 по 2021 рр. обсяг промислової продукції в грошовому вимірі зріс в 4,49 рази (з 1043 млрд. грн. в 2010 р. до 4679 млрд. грн. в 2021 р.), тоді як тільки за рахунок курсової різниці він мав зрости щонайменше в 4,5 рази [4] й це без включення в розрахунок інфляційних процесів, що в свою чергу свідчить про деіндустріалізацію української економіки на фоні її заглиблення в глобалізаційні процеси.

Посилення деіндустріалізаційних процесів ще в 2018 році статистично дослідила й О. Полякова, й відзначила, що Україна деградувала з індустріального рівня розвитку економіки орієнтованого на ефективність розвитку (друга стадія) до перехідної від першої (факторно-орієнтованого розвитку) до другої стадії [1, с. 115].

Стосовно ж стратегічних наслідків деіндустріалізації для економіки, то ті ж таки Б. Роуторн й Р. Рамасвами відзначали, що процеси деіндустріалізації економік країн призводять до потреби зростання продуктивності в секторі послуг, що в свою чергу залежить від майбутніх розробок у таких сферах, як інформаційні технології, а також від змін у конкурентних структурах у цьому секторі. Проте на їх думку й продуктові інновації у виробництві й надалі залишатимуться важливими через побічні ефекти зростання продуктивності у сфері послуг.

На думку автора даного дослідження, збільшення продуктивності праці в сфері послуг не може замінити втрату промислового потенціалу, оскільки в умовах інформатизації економіки розвиток сфери послуг вимагає залучення надзвичайно великого обсягу інвестицій, що в умовах аграрної спрямованості української економіки з низьким рівнем створення доданої вартості є практично недосяжним. Для того, щоб економіка сфери послуг окремої країни, наприклад, України, запрацювала на повну й забезпечила в умовах посилення глобалізаційних

процесів зростання добробуту громадян, вона повинна суттєво позитивно відрізнятися за якістю послуг від своїх конкурентів, що можливо досягнути виключно на інноваційних засадах і, відповідно, зі значним обсягом залучення інвестиційних ресурсів.

Таким чином, щоб не звалитися в «деіндустріалізаційну яму» Україні конче необхідно забезпечити імпорт інноваційних промислових технологій ще до закінчення гострої стадії війни, так як зростання за рахунок розвитку виключно сфери послуг практично не можливо. Сьогодні значні сподівання керівництво нашої країни покладає на розвиток ІТ-галузі, але без інвестиційних «вливань» навіть ця сфера не може на рівних конкурувати з тими спеціалістами з Кремнієвої долини, Китаю чи Індії. А тому сьогодні разом з воєнною підтримкою варто піднімати питання щодо інноваційно-промислової підтримки вітчизняного бізнесу за рахунок надання доступу й інвестиційних ресурсів до проривних промислових технологій.

Список використаної літератури:

1. Полякова О. Модель оцінки стадії розвитку економіки України. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2018. Вип. 40. Ч. 2. С. 115-123.
2. Хаустова В. Є., Крячко Є. М., Колодяжна Т. В. Оцінка конкурентоспроможності економік країн світу: теорія та практика. *Бізнес Інформ*. 2017. № 8. С. 49-56.
3. Rowthorn R., Ramaswamy R. Deindustrialization: Causes and Implications. IMF Working Paper. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/30/Deindustrialization-Causes-and-Implications-2161>.
4. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.